

İdarei umumiye vilâyat kanununun 86 ve 133 üncü maddelerile 144 üncü maddesinin 4 üncü fıkrasının 2 inci bendini tadil edici 1/562 numaralı kanun lâiyhası ve Dahiliye Encümeni mazbatası

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Şube 1

Sayı 6/88

8 - I - 1930

B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine

13 mart 329 tarihli idarei umumiye vilâyat kanununun 86 ve 133 üncü maddelerile 144 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının ikinci babının tadiline dair Dahiliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 1 - I - 930 tarihli içtimarında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını ricâ ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe

13 - Mart - 1329 tarihli idarei umumiye vilâyat kanununun halen ahkâmı mer'î bulunan 86 ve 144 üncü maddeleri mucibince vilâyet bütçeleri Dahiliye Vekâletince tetkik olunarak Reiscümhurun tasdikile kat'ileşirdi.

Ahiren neşrolunan kanunlarla Maarif, Sihhiye ve Nafia Vekâletlerinin de bütçeleri hakkında tasvip ve reyî alınması kabul edilmiş ve halen bu şekilde muamele ceryan etmekte bulunmuştur. Mahallî idareler selâhiyetlerinin tevsiî ve takviyesi ne derece matlup ve mültezem ise bu idarelerin malik oldukları salâhiyetlerinin istimalini sureti daimede mürakabe dahi Devlet için ihmal olunmaz bir vazife bulunduğundan vekâletlerin haiz olduğu tasvip hakkının; alâkadar vekâletlerin mümessillerinden mürekkep komisyonda tetkik edildikten sonra; Heyeti Vekile karare ile istimali maslahata daha muvafık görülmüş bulunmasına binaen birinci ve ikinci maddeler tertip olunmuştur.

Hususî idareler hesabı kat'isinin Muhasebat Divanına irsali salifülarz kanunun 133 üncü maddesi iktizasından isede bütçelerin divanca tetkik ve tasdikî ve bir karara raptı sarahaten mezkûr olmadığından hesabı kat'ilerin alâkadar makamlarca itiraz vaki olmadıkça divanca tetkikatına kanunî bir mecburiyet görülmemektedir.

Halbuki hususî idarelerin malî faaliyetini hulâsa eden hesabı kat'ilerin behemehal divana tevdiî ve bu suretle Devletin en yüksek malî murakabe heyetinin tetkik ve tasvibinden geçirilmesi bütün Avrupa Devletlerinde olduğu gibi bizde de lüzumlu ve faydalı görülmekle ikinci madde bu noktai nazarı temin için tertip olunmuştur.

Dahiliye Encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

İdarei umumiyei vilâyet kanununun 86 ve 133 üncü maddelerile 144 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının ikinci babının tadiline dair olup Encümenimize hanale edilen kanun lâiyihâsı ve esbabı mucibe mazbatası Dahiliye Vekâleti Mahallî İşler Umum Müdürü Nazif Beyfendi hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu .

Filhakika esbabı mucibe mazbatasında izah olunduğu üzere meclisi umumilerce kabul edilen vilâyet bütçeleri, idarei umumiyei vilâyet kanununun 86 ıncı maddesi mucibince valiler tarafından Dahiliye Vekâletine gönderilerek tetkik ve tasdika tabi tutulmakta isede ahiren intişar eden kanunlarla vilâyet mahallî hizmetlerinden kendilerini alakadar eden hususat için meclisi umumilerce bütçelerde kabul edilen tahsisatın Maarif, Nafta, Sıhhiye ve İktisat Vekâletlerinin tasvip ve reylerine arz edilmekte olması bütçelerin tasdikını tehir ettirmekte ve binnetice bu bütçelerde kabul edilen hizmetlerin ifasını hasseten uzak vilâyetler için mümkün kılmamakta olduğundan vilâyet bütçelerinin daha seri ve sehil bir şekilde tetkik ve tasdikını ve vilâyetlerin kanunen haiz buldukları salâhiyetlerini istimal hususunda daha ciddî bir mürakabeye tabi tutulmalarını temin edecek olan birinci madde maruz faidelerine binaen aynen kabul edilmiştir.

Vilâyet bütçelerinin, alâkadar Maarif, Nafta, Sıhhiye, İktisat ve Dahiliye Vekâletleri mümesilleri tarafından tetkiki esası birinci madde ile kabul edildikten sonra bu komisyonun nerede içtima edeceği ve vazife ve salâhiyeti ne olduğu ve kendisine tevdi olunacak bütçeleri asgarî bir müddet zarfında tetkik etmesi için bu bapta bir müddet vaz'ı ve komisyonda her hangi bir maddenin esnayı müzakeresinde çıkacak ihtilâfın ne şekilde hal ve tesviye olunacağı sarahaten gösterilmek faydeli görülmüş ve bu sebepler dolayisile Encümenimizce ikinci madde tanzim ve ilâve olunmuş ve diğer maddelerin numaraları ona göre tashih olunmuştur.

Vilâyet bütçelerinde fasıldan fasıla münakalenin ne suretle yapılacağını gösteren üçüncü madde de encümenimizce ilâve olunan ikinci maddeye göre şekli tashih yapılmıştır. Vilâyet idarei hususiyelerinin bütçelerinde kabul edilen hidemat ve vazâifin ne dereceye kadar ifa edildiğini hulâsa eden ve binnetice malî faaliyetlerini gösteren geçen sene hesabı kat'ilerinin meclisi umumilerce tetkik edildikten sonra Devletin en yüksek malî mürakabe heyeti olan Divanı Muhasebatça tetkik ve tasdik olunması muamelâtın selâmeti noktai nazarından çok faydeli ve lüzumlu görülmüş ve mezkûr divanca hesabı kat'ilerin tetkik ve tasdik olunması vücubunu sarahaten göstermeyen 133 üncü maddeyi tadil eden dördüncü madde maruz faidesine binaen aynen kabul olunmuştur. Heyeti Umumiyenin nazarı tasvibine arz olunur.

Da. E. Reisi Na.	Rs. V.	Bu M. M.	Kâtip	Âza	Âza	Âza
Adana	Adana	Balıkesir	Kars	Ankara	Samsun	Eskişehir
Hilmi	Hilmi	Fahrettin	Halit	Talât	Avni	Sait
Âza	Âza					
Malatya	Kars					
Vasıf	Beha Tali					

Hükümetin Teklifi

13 mart 1329 tarihli idarei umumiye vilâyet kanununun 86 ve 133 üncü maddelerile 144 üncü maddesinin 4 üncü fıkrasının ikinci bendini tadil eden kanun lâyihası

MADDE 1 — Meclisi umumilerce kabul edilen vilâyet bütçeleri valiler tarafından Dahiliye Vekâletine irsal olunur. Bu bütçeler alâkadar Maarif, Sıhhiye, Nafia, İktisat ve Dahiliye Vekâletleri mümessillerinden mürekkep bir komisyonda tetkik ettirildikten sonra İcra Vekilleri Heyetinin kararı ve Reiscümhurun tasdiki ile tatbik olunur.

MADDE 2 — Fasıldan Fasla münakale icrası, birinci maddede muharrer usul dahilinde tetkik ve tasdik ile olur.

MADDE 3 — Meclisi umumiler, gelecek sene bütçesile birlikte meclise verilen geçen sene hesabı kat'isini ve bu bapta encümeni vilâyetlerce tanzim olunacak mazbatayı tetkik ederek karar ittihaz eyler. Bu hesabı kat'iler vali tarafından Dahiliye Vekâletine irsal ve tasdik olunmak üzere Divanı Muhasebata tevdi olunur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun ahkâmını icraya İcra Vekilleri heyeti memurdur.

1 - I - 1930

Başvekil	Ad. V.	M. M. V.
<i>İsmet</i>	<i>M. Esat</i>	<i>M. Abdülhalik</i>
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Dr. T. Rüşti</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Cemal Hüsnü</i>	<i>Recep Beyfendi</i>	<i>Şakir</i>
	İçtimada bulunmadı	
S. ve İ. M. V.		
<i>Dr. Refik</i>		

Dahiliye Encümeninin tadili

13 mart 1329 tarihli İdarei umumiye vilâyet kanununun 86 ve 133 üncü maddelerile 144 üncü maddesinin 4 üncü fıkrasının ikinci babını tadil eden kanun lâyihası

MADDE 1 — Meclisi umumilerce kabul edilen vilâyet bütçeleri valiler tarafından Dahiliye Vekâletine irsal olunur. Bu bütçeler alâkadar Maarif, Sıhhiye, Nafia, İktisat ve Dahiliye Vekâletleri mümessillerinden mürekkep bir komisyonda tetkik ettirildikten sonra icra Vekilleri Heyetinin kararı ve Reiscümhurun tasdiki ile tatbik olunur.

MADDE 2 — Dahiliye Vekâletinde içtima edecek olan bu komisyonda bütçelerin tevhidî tarihinden itibaren bir ay zarfında ve İdarei umumiye vilâyet kanununun 84 üncü maddesi ahkâmı dairesinde tetkiki icap eder. Komisyonun mesaisi ihzaridir. İhtilâflı hususat İcra Vekilleri Hey'etince nihaî karara iktiran eder.

MADDE 3 — Fasıldan fasıla münakale icrası, birinci ve ikinci maddelerde muharrer usul dairesinde tetkik ile olur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun ahkâmını icraya İcra Vekilleri Hey'eti memurdur.